

Egyháztörténelmi adatok.

CLIII—IV.

Unitárius papok a XVII. évszázban.

Alább több unitárius papnak a nevét közlöm. Mind a XVII-ik század első feléből valók. Az első csoportbeliek neveit Udvarhely megye levéltárából böngésztem ki, a másodikat pedig a Történelmi Tár 1884. évfolyama után adom, hol Komáromy András közölte a szentbenedeki Pacolay Péterné homoródszentpáli Kornis Borbála ellen szombatossága miatt indított perben megejtett tanuvallomásokat.

I.

1606-ban oklándi unitárius pap Bölöni György.
1613-ban Szent-Mihályon Bodás nevű unitárius pap van;
H.-Karácsonyfalván pedig Gergely pap.
1625-ben böződkörispataki unitárius pap Somosdi István.
1630-ban alsóboldogasszonyfalvi unitárius pap korondi Molnos Miklós.

II.

1638-ban a Kornis Borbála nota perében a következő unitárius papok említetnek:
Haranglábban: Köpeczi Miklós.
Szentrontáson: (*így Szentháromság helyett!*) Hegeni alias Toroczkai Gergely.
Toroczkón: Szentmihályfalvi Mihály.
Szent-Benedeken: Szentmihályfalvi István.
Erdő-Szent-Györgyön: Szentmiklósi Máté.
Bözöd-Újfalun: Árpástoy Máté.
Bordosan: Boldizsár. (Ez utóbbiról nem tudom határozottan, hogy 1638-ban Bordoson van-e, mert csak az van róla említve, hogy ő keresztelte meg Kornis Borbálát.)

CLV.

Kornis György levele Kovácsoczy Farkashoz. Padua. 1593 április 2.

A fejedelmi korban élő és szerepet vivő unitárius családok között a legkiválóbbak egyike volt a homoródszentpáli Kornis-család, melynek védnöksége alatt mindkét Homorod vidékén terjedett az unitarizmus. E családnak több kiváló tagja volt és játszott szerepet Erdély közéletében. Ilyenek voltak: Kornis Miklós, ki erős Ferdinándpárti volt abban az időben, mikor az erdélyiek a lemondott Izabella királynőt és fiát János Zsigmondot akarták visszahozni, a mi végre sikerült is nekik; fiai közül Mihály, a székely sókamara főtisztartója, ki magát Erdő-Szent-Györgyön levő birtoka után szentgyörgyinek is irta; a másik fia Farkas, korának egyik legtiszteltebb férfia, Udvarhelyszék főkapitánya és királybírója, az utolsó unitárius fejedelemnek: Székely Mózesnek apósa. A családnak utolsó (?) férfisarja Farkasnak fia: Ferencz, szintén udvarhelyszéki főkirálybíró volt, a ki 1630 körül már nem él. Neki nem voltak fiai, de volt hét leánygyermek, az egyik Margit Rhédey Jánoshoz, a másik Borbála szentbenedeki Paczolai Jánoshoz ment nőül. Utóbbit I. Rákóczi György 1638-ban szombatossága miatt perbe fogatott és notáztatott, birtokait részben a fejedelemasszony Lorántffy Zsuzsánna, részben a fejedelem kisebbik fia Zsigmond, részben pedig bűni Bethlen János kapta.¹ Farkasnak az említett Ferenczen kívül még több gyermeke volt: György, Miklós, Mihály, Zsigmond, Anna (Székely Mózesné), Judith (Pécsy Simonné) és Ilona (Zalasdi Miklósné). Kornis György az, a kinek Kovácsoczy Farkashoz írott levelét alább adjuk. Életrajzi adatai teljesen ismeretlenek. Kőváry és Nagy Iván nem is említik Kornis Farkas fiai között, pedig hogy az volt, világosan bizonyítják édesanyjához, Kornis Farkas nejéhez: Bethlen Krisztinához írott levelei, melyeket az Erdélyi Múzeum kézírattárában a Mike-féle gyűjteményben őriznek.²

Édes anyjához írott leveleiből csak annyit tudunk róla, hogy gondos nevelésben részesült, mert 1588-ban a heidelbergi,

¹ Tört. Tár 1884. 547. köv. II.; Liber Regius XXI. 103. I.

² E levelek közül kettőt közöltem folyóiratunk 1898. évfolyamán 278. s köv. II., az egyik Heidelbergae 24. februarii 1588.; a másik Páduában Szent-György havának második napján 1593. kolettel van írva.